

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XIV. Quae decem reliquis Capitibus de Iustificatione continentur;
variaeque animaduersiones, ad ea intelligenda inde decerptae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

1546. & de qua agitur Canone decimoquarto; & quæ spectat ad Penitentia Sacramentum.

Quod attinet ad id quod dicitur de dilectione Dei, aduertendum est, per tenorem Decreti prius delineati nullam fieri dilectionis mentionem; sed Saluatorem Alepium Archiepiscopum Turanianum, Claudium Iaium Societatis Iesu, Lipomanum Veronenis Adiutorem, & Pium Franciscanorum Præsidem, admonuisse, ut aliquis Charitatis actus infereretur: cumque id ad omnium Patrum iudicium relatum fuerat cum aliis præcipuis notis, ut indicauimus, vigintitres ex ipsis disertè illud comprobasse; adeoque insertum Decreto: sed postea aliis haud probatum; verum à Theologis strenuè propugnatum, & per hæc verba retentum: *Non est sermo eo loco de habitu Charitatis: sed cum in particula, quæ loquitur de penitentia, nulla fiat mentio amoris, visum est cum Fide & Spe iungere aliquem dilectionis actum; quia si penitentia tota esset ex timore, sine amore iustitia, & dolor esset propter penam tantum, & non propter Dei offensam, infructuosa esset. Et in Actis legitimis, seruatis in Ælia arce S. Angeli, ubi fit mentio de quodam Cœtu Patrum Theologorum, hæc leguntur: Pariter propositum fuisse, an peccatorum detestatio in præparatione spem præcedat: & post rem exactissimè expensam, conclusum fuisse: Quamuis aliqua peccatorum detestatio spem præcedat; tamen illam detestationem, quæ ad iustificationem disponit (de qua in sexto Decreti capite dicitur) quoniam non potest fieri sine aliqua spe ac dilectione, postea sequi. Huicmodi fuit illa inconsideratio, cui Suauis tamquam partus abortiuos assignat ea Synodi Decreta: quod longè quidem facilius de Titianis tabulis persuadere potuisset; cum extra omnem comparationem minus studij deprehendatur in dispositione ibi colorum, quam hic aramentum. Sed progrediamur.*

CAPVT XIV.

Quæ decem reliquis Capitibus de Iustificatione continentur; & variaque ammaduersiones, ad ea intelligenda inde decerpit.

Dicitur in septimo: *Hanc dispositionem, seu præparationem, seu Iustificatio ipsa consequitur: quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renouatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ: unde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, ut sit heres secundum spem vitæ æternæ.*

Enumerat deinde causas iustificationis; finalem quidem esse gloriam Dei & Christi, ac vitam æternam; efficienstem, Deum; meritoriam, Christi.

sum, qui suâ sanctissimâ Passione in ligno Crucis nobis iustificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit; instrumentalem, Sacramentum Baptismi, quod est Sacramentum Fidei, sine qua nulli umquam contigit Iustificatio: denique unicam formalem causam, Iustitiam Dei; non quâ ipse iustus est, sed quâ nos iustos facit; quâ videlicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ, & non modo reputamur, sed vere iusti nominamur & sumus, iustitiam in nobis recipientes, unusquisque suam, secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundum propriam cuiusque dispositionem & cooperationem. Quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita Passionis Domini nostri Iesu Christi communicantur, id tamen in hac impij iustificatione fieri, dum eiusdem sanctissimæ Passionis merito per Spiritum sanctum Caritas Dei diffunditur in cordibus eorum qui iustificantur, atque ipsis inheret. Unde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum, hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, Fidem, Spem, & Charitatem. Nam Fides, nisi ad eam Spes accedat & Caritas, neque unit perfecte cum Christo, neque corporis eius viuum membrum efficit: & hanc Fidem esse, quæ per Charitatem operatur, & hanc petere Cathecumenos ab Ecclesia, dum perunt Fidem, vitam æternam præstantem.

2. Hoc in Decreto mihi prius obseruandum occurrit, fuisse ibi Lutheri errores damnatos, qui negabat interiorem formam Iustitiæ, veramque peccatorum deletionem: quin volebat, hominem, tametsi numquam iustus euadat, reputari talem; eo quod exterior Christi Iustitia ipsi imputeretur: simul etiam ibi reuelari memoratam Seruandam sententiam, qui existimarat, exteriorem Christi Iustitiam includi in forma, quâ homo iustus fit. Obseruandum præterea est, cum à Scholasticis aliqui putarent, hominem reddi iustum per gratiam à Charitate distinctam, alij per ipsam Charitatem, præter quam non iustitiam alia gratia quæ iustum faciat, adhibitam datâ operâ fuisse à Patribus vocem, nunc *Gratiæ*, nunc *Charitatis*, & interdum etiam utramque, velut in Canone vñdecimo, vt se abtinerent ab ea declaratione, duæne, an vnâ eidemque res illæ forent.

3. Quibusdam pariter animaduertentibus, Charitatem superiori capite memoratam, recenseri sub illius initium inter ea quæ præparant animum ad iustitiam suscipiendam, postea vero tamquam ipsius iustitiæ formam poni; responderunt Decreti formatores, In primo loco sermonem esse de quodam actu Charitatis, cum iustitia aliâ dilectio in homine, non quidem obtinente, sed exoptante iustitiam: at in secundo significari habitum Charitatis. Denique obseruare par est, mentem Concilij fuisse, statuere speciatim habitum

1746.

infusum iustitiæ, & non generatim meram interiorem iusticiam, nihil desinendo, eane sit actus, an habitus, uti placuit Gabrieli Vasquez. Quod exploratum mihi sit; quoniam quibusdam postulantis, ut expressius declararetur, fieri iusticiam per habitum infusum, delecti Patres ad id responderunt, Id satis explicari per vocem *inheret*, quæ stabilitatem significat, & habitibus, non actibus congruit.

In octavo Capite docemur: *Nos per Fidem ideo dici iustificari, quia Fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis: gratis autem iustificari ideo dici, quia nihil eorum quæ iustificationem præcedunt, siue Fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promerunt.* Aduerto hic, non haberi sermonem de merito congruo, sed de condigno: etenim petentibus quibusdam Patrum, ut & verba, quæ prius in capite septimo ponebantur, eraderentur, quasi officientia operibus vi Fidei peractis, responsum est, Ne ipsa quidem ita mereri iusticiam ut ipsis omnino debeat. Ex quo liquet, ibi esse locutionem Synodum de merito perfecto, & cui præmium non modo congruat, sed debeat; quod meritum non est meritum congruum, sed tantummodo condignum. Quin cum subtilissime fuisset expensum dictum Apostoli, *Homines gratis iustificari à Deo*, proponebant aliqui, ut id explicaretur à Decreto affirmante, Fidem esse gratuitum Dei donum. Verum id plerisque haud probatum; propter ea quod posita quoque Fide in peccatore, verum est, à Deo gratis eum reddi iustum. Placebat aliis, ut particula adiceretur, *absque operibus*: sed hæc à pluribus repudiata, animaduertentibus, præter Fidem esse quædam opera utilia ac necessaria ad habendam iusticiam: Vnde in quodam Cœtu Theologorum Ceruinus verba proposuit, quæ nunc extant, & à plerisque recepta: contestantibus tamen summis Moderatoribus Ordinis S. Francisci, & S. Augustini, per ea minime intelligi, ut meritum recipiendæ iustitiæ congruum, Fidem, actibusque ab ea pendentibus, denegaretur.

Sequitur Caput nonum, de fiducia remissionis propriarum nostrarum: de quo plura iam scripsimus.

Decimum ait: *Iustificatos, per observationem mandatorum Dei & Ecclesie, in ipsa iustitia, cooperante Fide, bonis operibus crescere, atque magis iustificari.*

Vndecimum autem: *Neminem, quantumvis iustificatum, liberum se esse ab observatione mandatorum putare debere; neminem temerarià illà, & à Patribus sub anathemate prohibita voce uti, Dei præcepta homini iustificato ad observandum esse impossibilia: nam Deus impossibilia non iubet.*

sed iubendo monet & facere quod possis, & petere quod non possis, & adiuuat ut possis. 1546

Hæc assertio est Augustini in libro de Natura & Gratia, exceptis verbis postremis, & adiuuat ut possis; quæ ex aliis eiusdem Doctoris locis collecta, cum in prima Decretorum forma, ubi de hoc Canone quinto in ordine agebatur, non fuissent posita, consultiò hæc adiecta sunt; ut palàm fieret, illum potestatis defectum ad præcepta adimplenda haud esse in nobis, nisi Diuinam opem implorare nostro vitio negligamus. Et quoniam hæretici huic hominis iusti potentia ad vniuersam legem obseruandam, & huic veræ iustitiæ, quam homo potis est obtinere, opponebant sacra Scripturæ dicta, affirmantia, Iustum etiam quotidie labi, eiq; opus esse, ut suorum debitorum remissionem deposcat; respondet Concilium his quæ tacite obiectabantur, per hæc verba: *Licet enim in hac mortali vita quantumvis sancti & iusti in leuia saltem & quotidiana peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti. Quo fit, ut iusti ipsi eò magis se obligatos ad ambulandum in via iustitiæ sentire debeant. Deus namque sua gratiâ semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deferatur.*

6 Qua in re Lectores admonitos volo, hæc Synodum, dum ait, A Deo nos non desereri, nisi prius ipse deferatur à nobis, non intendisse solum significare, non prius nos desereri à Deo, ablato gratiæ habitu, fractoque amicitia contractæ vinculo; prout hunc locum scriptor aliquis interpretatur; sed etiam declarare voluit, à Deo, non nisi prius à nobis offenso, nos desereri, Diuinis auxiliis subtractis. Hanc fuisse Concilij mentem ex eo patet, quòd prima horum Decretorum designatio aliis constabat verbis, quibus palàm fiebat, hæc agi de gratia actiõsa, hoc est, de Diuino auxilio; non de habitu gratiæ, id est, de forma iustum hominem per seipsam reddente: cum in Decreto subiiceretur, ab huiusmodi gratia sæpè effici, ne Deus deferatur, & quandoque præstari, ut homo ad Deum regrediatur, postquam ipsum deseruit: quæ verba non nisi de gratia actiõsa, nimirum de Diuino auxilio intelligi poterant, & solius breuitatis causâ reliqua sunt omiõsa.

7 Damnantur deinde, qui sibi in sola Fide blandiuntur: & qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut pœnas æternas mereri: atque etiam qui statuunt in omnibus operibus iustos peccare, si cum hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam.

11 In duodecimo dicitur: Prædestinationem, nisi ex speciali Dei reuelatione, sciri non posse.

1546.

Capite decimotertio præcipitur, *Ut de perseverantia munere nemo sibi certi aliquid absolutâ certitudine polliceatur; tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare & reponere omnes debent: Deus enim, nisi ipsi illius gratia defuerint, sicut capit opus bonum, ita perficiet, operans velle, & perficere. Ceterum monentur omnes, ut cum timore & tremore salutem suam operentur.*

In decimoquarto docemur, *Eos qui ab accepta iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari posse per Penitentia Sacramentum, quod Christus instituit, cum dixit: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Hac post Baptismum penitentia contineri etiam peccatorum sacramentalem Confessionem, saltem in voto, & suo tempore faciendam, & Sacerdotalem Absolutionem; itemq; Satisfactionem; non quidem pro pena aeterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto unâ cum culpa remittitur; sed pro temporali, quæ non tota semper, ut in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ quam acceperant ingrati, Spiritum sanctum contristaverunt.*

In decimoquinto definitur: *Non modo infidelitate, sed etiam alio quocumque mortali peccato, quamvis non amittatur Fides, acceptam iustificationis gratiam amitti. Volebant aliqui, ut magis propriè nominaretur apostasia, non infidelitas. Sed vox illa adhibita est, ut errori Lutheri opponeretur per eadem verba quibus ille usus est.*

Summa decimisepti est: *Iustificatis hominibus, siue acceptam gratiam perpetuò conseruauerint, siue amissam recuperantibus, atque idè deinde operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus, proponendam esse vitam aeternam, & tanquam gratiam filiis Dei per Christum misericorditer promissam, & tanquam mercedem ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddendam. Christum tanquam Caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter virtutem infundere; quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur & subsequitur, & sine qua nullo pacto grata & meritoria esse possent: adeoq; nihil ipsis iustificatis amplius deesse, quò minus plenè Diuina Legi satisfecisse, & vitam aeternam, si tamen in gratia decesserint, verè promeruisse censentur. Eam quæ iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inherentes iustificamur, illam eandem Dei esse, quia à Deo nobis infunditur per Christi meritum: licet bonis operibus in sacris Literis tantum tribuatur, tamen abesse debere in Christiano homine, ut in seipso vel confidat, vel gloriatur, & non in Domino; cuius tanta est erga homines bonitas, ut eorum velit esse merita, quæ sunt ipsius dona.*

Hæc omnia Decreta confirmantur, imò contextuntur verbis 10 Scripturæ SS. Patrum, ac præsertim Augustini. Deinde ita concluditur:

¶

tur: *Post hanc Catholicam de Iustificacione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmiterq; receperit, iustificari non poterit, placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere; ut omnes sciant, non solum quid tenere & sequi, sed etiam quid vitare & fugere debeant.* 3546.

Hi Canones summæ Decretorum respondent; adeoque non est operæpretium ea hîc apponere. Solum fuggeram, præter illa quæ definiuntur per Decreta, prohiberi Canone texto, ne quis cum Luthero dicat: *Non esse in potestate hominis, vias suas malas facere; sed mala opera, ita ut bona, Deum operari, non permissivè solum, sed etiam propriè, & per se; adeo, ut sit proprium eius opus non minus proditio Iudæ, quam vocatio Pauli.*

- 11 Erant qui contra huius Canonis formam obiectabant: A Deo non solum permitti peccatum, sed tamquam à prima rerum omnium causa, peccantis actiones per veram efficientiam adiuvari. Verum neglecta oppositio. Cuius rei causam arbitror, quod Canon diferte loquitur non de causa phytica, sed morali, cui scilicet opus imputetur: intendit enim hæreticos damnare, affirmantes, Quemadmodum homo nequit honestè agere, nisi excitatus atque impulsus à Deo; ita nec esse in hominis potestate malè agere, sed oportere ut à Deo similiter impellatur ad id agendum; proinde tam bonum quam malum, arguebant illi, æquè Dei opus esse. Præter hoc habetur Canone 23. *Neminem posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de Beata Virgine tenet Ecclesia.* Equidem haud me purgandum hîc puto, quod lectores meos harum arduitate doctrinarum fatigauerim: tum quia opus excusatione non esset cuiquam scriptori, quod ea exponeret, quæ ad suum præcipuum argumentum pertinent; tum quia si celestis fulgoris aspectus pupulas minus perspicaces perstringat ac lædit, quid prohibet aliò se flectere, atque interim finire, ut per eum aquilæ suam aciem recreent atque confirmet?

CAPVT XV.

*Translatio Synodi inter Pontificem & Legatos agitata,
& cur ab his tam feruide quaesita.*

- 1 **I**Nter hæc subtiles nodosafque Theologicas disputationes, Legati nihil ardoris, nihil studij remittebant, quo loci mutationem virgerent. Mihi latuit aliquamdiu potissima causa, cur illi adeo translationem percuperent: nec sine quadam admiratione Ceruinum spectabam, adeo in ea promouenda sedulum atque constantem,

Pars I.

F f f f

stantem,